

Sygn. akt XXIII Ga 1709/16

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 stycznia 2017 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie XXIII Wydział Gospodarczy Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Renata Puchalska (spr.)
Sędziowie:	SO Wiktor Piber SO Monika Skalska
Protokolant:	St. Sekretarz Magdalena Cyran

po rozpoznaniu w dniu 19 stycznia 2017 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) spółki z ograniczoną odpowiedzialnością w W.

przeciwko (...) spółce akcyjnej w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanej

od wyroku Sądu Rejonowego dla m. st. Warszawy w Warszawie

z dnia 21 kwietnia 2016 r., sygn. akt IX GC 2215/14

I. zmienia zaskarżony wyrok w pkt.1 w części co do kwoty 543 zł (pięćset czterdzieści trzy złote) z odsetkami ustawowymi od dnia 22 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty i w tym zakresie oddala powództwo oraz w pkt. 2 i 3 i ustala, że powód ponosi koszty procesu w 62 % a pozwany w 38%, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie,

II. oddala apelację w pozostałej części,

III. ustala, że powód ponosi koszty postępowania apelacyjnego w 62 % a pozwany w 38%, pozostawiając ich szczegółowe wyliczenie referendarzowi sądowemu w Sądzie Rejonowym dla m. st. Warszawy w Warszawie.

SSO Wiktor Piber	SSO Renata Puchalska	SSO Monika Skalska

Sygn. akt XXIII Ga 1709/16

UZASADNIENIE

(...) sp. z o.o. w P. wniósł przeciwko (...) S.A. w W. pozew o zapłatę 877,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty, a także o zwrot kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych oraz opłatą skarbową od pełnomocnictwa.

Pozwany wniósł o oddalenie powództwa oraz zasądzenie na swoją rzecz od powoda kosztów procesu wraz z kosztami zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Rejonowy dla m. st. Warszawy w Warszawie wyrokiem z dnia 21 kwietnia 2016 r. zasądził od pozwanego na rzecz powoda 877,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia 22 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty (pkt 1), zasądził od pozwanego na rzecz powoda 241,00 zł tytułem zwrotu kosztów procesu (pkt 2) oraz nakazał pobrać od pozwanego na rzecz Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego dla m.st. Warszawy w Warszawie 394,46 zł tytułem wydatku (pkt 3).

Sąd Rejonowy ustalił, że w dniu 11 sierpnia 2013 r. miała miejsce kolizja drogowa, w której uszkodzeniu uległ pojazd. Sprawca kolizji w dniu zdarzenia drogowego był objęty obowiązkowym ubezpieczeniem od odpowiedzialności cywilnej przez pozwane towarzystwo. Dnia 9 września 2013 r. została zawarta umowa najmu pojazdu zastępczego, na czas trwania naprawy pojazdu uszkodzonego oraz umowa przelewu wierzytelności, obejmującej prawo do zwrotu kosztów z tytułu najmu auta zastępczego. Strony umowy ustaliły czynsz najmu za wynajęty pojazd na 181,00 zł netto za dobę. Auto zastępcze zostało wynajęte do dnia 17 września 2013 r.

Sąd Rejonowy ustalił, że powód wystawił fakturę VAT za wynajem pojazdu w okresie od 9 września 2013 r. do dnia 17 września 2013 r., w której ilość dni najmu określona została na 8, cena jednostkowa na 181,00 zł netto za dobę, natomiast łączny koszt najmu na 1.448,00 zł netto, tj. 1.781,04 zł brutto. Pismem z dnia 5 lutego 2014 r. pozwane towarzystwo przyznało odszkodowanie za najem pojazdu zastępczego w kwocie 390,00 zł, po dokonaniu weryfikacji stawki i czasu najmu.

W ocenie Sądu Rejonowego powództwo było zasadne i dlatego zasługiwało na uwzględnienie.

Sąd Rejonowy wskazał, że uszkodzony pojazd został przyjęty do naprawy w dniu 9 września 2013 r. i tego samego dnia rozpoczął się najem pojazdu zastępczego. Z przeprowadzonej w sprawie opinii biegłego wynikało, iż technologiczny czas naprawy wynosił 3 dni robocze. Biegły wyjaśnił, że uszkodzenia pojazdu nie wyłączały go z eksploatacji. Sąd Rejonowy wskazał, że po przyjęciu pojazdu do warsztatu zaszła konieczność zgłoszenia dodatkowych oględzin. Warsztat dokonał ich zgłoszenia w dniu 10 września 2013 r., czyli bez zbędnej zwłoki. Oględziny te odbyły się w tym samym dniu. Pozwany dokonał zaakceptowania szerszego zakresu naprawy w dniu 12 września 2013 r. (czwartek). Biegły ustalił, iż technologiczny czas naprawy wynosił 3 dni robocze. Z tego wynika, iż technologiczna naprawa mogła odbyć się już bez żadnych przeszkód w dniach 13 oraz z uwagi na dni wolne od pracy, w dniach 16 i 17 września 2013 r. Z treści arkusza naprawy wynikało, iż pojazd po zakończonej naprawie został wydany poszkodowanemu w dniu 17 września 2013 r. W ocenie Sądu Rejonowego uzasadnione było przebywanie pojazdu w warsztacie od dnia 9 września 2013 r. do dnia 17 września 2013 r., a zatem najem pojazdu zastępczego w wymiarze 8 dni w powyższym okresie był uzasadniony, gdyż pozostawał w związku ze szkodą z dnia 11 sierpnia 2013 r.

Biegły w opinii wskazał, iż stawka czynszu najmu zawierała się w przedziale od 119,00 zł brutto do 428,30 zł brutto za dobę. Biegły wyjaśnił, iż stawka najmu wskazana przez powoda występowała na rynku, a jedynie w treści opinii pisemnej nie wziął pod uwagę ofert firm na które wskazał powód, gdyż pominął najtańsze i najdroższe oferty. W ocenie Sądu Rejonowego zatem stawka najmu umówiona przez powoda z poszkodowanym w wysokości 181,00 zł netto nie była stawką odbiegającą od stawek występujących na lokalnym rynku.

Sąd Rejonowy przyjął, że odszkodowanie z tytułu najmu pojazdu zastępczego w niniejszej sprawie za okres 7 dni według stawki umówionej z poszkodowanym w wysokości 181,00 zł netto wynosiło 1.267,00 zł netto. Z uwagi na to, iż pozwany dokonał wypłaty odszkodowania w kwocie 390 zł, zasadne było zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda pozostałej części odszkodowania 877,00 zł wraz z odsetkami ustawowymi od dnia następnego po upływie 30 dni od

dnia zgłoszenia szkody, które nastąpiło w dniu 21 listopada 2013 r., czyli od dnia 22 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty (art. 481 k.c., art. 817 § 1 k.c.).

O kosztach procesu orzeczono na podstawie art. 98 k.p.c.

Apelację od powyższego wyroku wywiódł i zaskarżył wyrok w całości. Pozwany wniósł o zmianę zaskarżonego wyroku poprzez oddalenie powództwa i zasądzenie od powoda na rzecz pozwanego kosztów procesu za I oraz za II instancję według norm przepisanych, z uwzględnieniem opłaty skarbowej od pełnomocnictwa. Ewentualnie pozwany wniósł o uchylenie wyroku Sądu Rejonowego i przekazanie sprawy temu Sądowi do ponownego rozpoznania i orzeczenia o kosztach postępowania apelacyjnego. Zaskarżonemu wyrokowi zarzucił naruszenie:

I. przepisów prawa materialnego:

1. art. 361 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych, Ubezpieczeniowym Funduszu Gwarancyjnym, Polskim Biurze Ubezpieczycieli Komunikacyjnych, poprzez ich błędne zastosowanie i uznanie, że w tak ustalonym stanie faktycznym, istnieją podstawy do przyjęcia odpowiedzialności pozwanego za szkodę w postaci kosztów najmu pojazdu zastępczego, ponad kwotę wypłaconą przez pozwanego,

2. art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. w zw. z art. 362 k.c. poprzez ich niezastosowanie, co skutkowało przyjęciem za zasadny okres najmu pojazdu zastępczego aż przez 7 dni, podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż uzasadniony okres najmu nie powinien przekroczyć 3 dni,

3. art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. w zw. z art. 362 k.c. poprzez ich niezastosowanie, co skutkowało przyjęciem za zasadną stawkę najmu pojazdu zastępczego w wysokości aż 181,00 zł netto (220,82 zł brutto), podczas gdy zgromadzony w sprawie materiał dowodowy wskazuje, iż uzasadniona stawka dobową nie powinna przekroczyć 170,73 zł netto (210,00 zł brutto).

II. przepisów prawa procesowego:

1. art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c., poprzez ich błędne zastosowanie i przyjęcie, iż powód wykazał, że zasadny okres najmu pojazdu zastępczego wynosi aż 7 dni, mimo że uszkodzony pojazd był jezdny, a zatem nie było potrzeby przetrzymywania pojazdu w warsztacie naprawczym w czasie oczekiwania na części zamienne, sporządzenie i akceptację kosztorysu, dni wolnych od pracy oraz lakierowania zamówionych części zamiennych,

2. art. 233 k.p.c., przez przekroczenie przez sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów, uchybienia zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez uznanie, że zasadny okres najmu pojazdu zastępczego wynosi aż 7 dni, podczas gdy uszkodzony pojazd był jezdny, a więc nieuzasadnione było wynajmowanie pojazdu w czasie wykonywania czynności około naprawczych, w związku z czym najem powinien zostać ograniczony do rzeczywistego czasu naprawy ustalonego przez biegłego (3 dni robocze),

3. art. 233 k.p.c., przez przekroczenie przez sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów, uchybienia zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez uznanie, że zasadny okres najmu pojazdu zastępczego wynosi aż 7 dni z uwagi na konieczność dokonywania przez warsztat naprawczy dodatkowych oględzin, podczas gdy warsztat naprawczy jest profesjonalistą i jako profesjonalista powinien samodzielnie ustalić konieczny zakres napraw,

4. art. 233 k.p.c., przez przekroczenie przez sąd pierwszej instancji zasady swobodnej oceny dowodów, uchybienia zasady logicznego rozumowania i doświadczenia życiowego poprzez błędną ocenę dowodu z opinii biegłego i uznanie, iż zastosowana przez powoda stawka najmu pojazdu zastępczego w kwocie 181,00 zł netto (220,82 zł brutto) nie jest stawką odbiegającą od stawek występujących na rynku, podczas gdy z treści opinii biegłego wynika, że cena najmu pojazdu zastępczego segmentu C na rynku lokalnym we wrześniu 2013 r. wahała się od 125 zł brutto do 210 zł brutto

(101,62 zł netto do 170,73 zł netto), co oznacza, że stawka powoda 181,00 zł netto (220,82 zł brutto) jest stawką rażąco wygórowaną, gdyż nie mieści się we wskazanym przez biegłego zakresie stawek.

W odpowiedzi na apelację powód wniósł o oddalenie apelacji w całości oraz zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda kosztów procesu za II instancję oraz kosztów zastępstwa procesowego według norm przepisanych.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja okazała się zasadna. Zaskarżony wyrok podlegał zmianie, bowiem umknął Sądowi Rejonowemu istotny z punktu widzenia wysokości odszkodowania fakt, że uszkodzony w wyniku kolizji pojazd był jezdny, czyli nadawał się do eksploatacji na drogach publicznych.

Zasadny był zarzut naruszenia art. 826 § 1 k.c. w zw. z art. 354 § 1 k.c. w zw. z art. 362 k.c. oraz zarzut naruszenia art. 361 k.c. w zw. z art. 822 § 1 k.c. w zw. z art. 34 ust. 1 ustawy o ubezpieczeniach obowiązkowych (...), odnośnie zasadnego czasu najmu pojazdu zastępczego. Analiza czasu niezbędnego dla wynajmu pojazdu zastępczego musi być wszechstronna i uwzględniać interesy zarówno podmiotu uprawnionego do pojazdu zastępczego, ale też podmiotu zobowiązanego do pokrycia kosztów takiej umowy. Co istotne, analiza ta musi być dokonana z uwzględnieniem reguły z art. 826 § 1 k.c., zgodnie z którym w razie zajścia wypadku ubezpieczający obowiązany jest użyć dostępnych mu środków w celu ratowania przedmiotu ubezpieczenia oraz zapobieżenia szkodzie lub zmniejszenia jej rozmiarów. Przepis ten ma charakter bezwzględnie obowiązujący. Oznacza to, że poszkodowany nie może w sposób bezkrytyczny, tylko z racji posiadanych co do zasady uprawnień do żądania naprawienia szkody, zachowywać się w sposób dowolny. Ma on obowiązek takiego zachowania, które doprowadzi do zminimalizowania szkody. W okolicznościach badanego żądania, oznacza to, że ma on prawo korzystania z pojazdu zastępczego tylko w naprawę niezbędnym zakresie, gdyż obowiązkiem jego jest minimalizacja szkody. Tylko ten minimalny niezbędny czas naprawy pozostaje bowiem w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą.

Na gruncie niniejszej sprawy zachowanie poszkodowanego w postaci najmu pojazdu zastępczego w okresie, kiedy pojazd mógł być eksploatowany, nie stanowiło czynności zmierzającej do minimalizacji szkody. Co istotne - fakt zdolności do poruszania się po drogach publicznych uszkodzonego auta wynika wprost z opinii biegłego, na której oparł się sąd pierwszej instancji. Okoliczność ta nie była również kwestionowana przez powoda. Możliwość poruszania się uszkodzonym autem ma istotne znaczenie, bowiem determinuje uzasadniony czas przebywania uszkodzonego auta w zakładzie naprawczym, adekwatny czas najmu pojazdu zastępczego i w konsekwencji należne powodowi odszkodowanie. W ocenie Sądu Okręgowego bowiem uzasadniony czas pozostawiania uszkodzonego auta w zakładzie naprawczym powinien się ograniczać tylko do czynności stricte naprawczych. Nie było żadnych przeszkód na gruncie niniejszej sprawy, aby poszkodowany podstawił pojazd w dniu umówionym z wykonawcą naprawy, kiedy ten do naprawy będzie już przygotowany, mając na to czas i dysponując niezbędnymi częściami zamiennymi. Powód nie wykazał, aby jakiegokolwiek okoliczności uniemożliwiały mu dokonanie takiej czynności. Powód nie wykazał zatem, że uzasadniony był najem samochodu zastępczego przez aż 7 dni. Uzasadniony okazał się zatem również zarzut naruszenia art. 6 k.c. w zw. z art. 232 k.p.c.

Biegły oszacował - i nie było to kwestionowane - że naprawa uszkodzonego pojazdu powinna wynosić 3 dni, a powód dodatkowo wskazywał, że potrzebne były dodatkowe oględziny. Sąd Okręgowy stanął na stanowisku, że w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą pozostają 4 dni naprawy uszkodzonego pojazdu, na który to czas składają się czynności stricte naprawcze. Wszystkie czynności organizacyjne, takie jak zamawianie części, akceptacja kosztorysu, powinny odbyć się przed umówionym wstawieniem pojazdu do naprawy. W sytuacji, kiedy uszkodzony pojazd był jezdny i poszkodowany z pojazdu mógł korzystać, czas, kiedy dokonywane były czynności organizacyjne, nie pozostaje w adekwatnym związku przyczynowym ze szkodą. W związku z tym czasookres za te czynności należy wyliczyć z uzasadnionego czasu naprawy i tym samym uzasadnionego czasu najmu.

Zasadny okazał się również zarzut naruszenia art. 233 § 1 k.p.c. w zakresie oceny dowodów, uzasadniających czas najmu pojazdu zastępczego. Błędnie Sąd Rejonowy ocenił dowód z opinii biegłego, bowiem mimo że dał jej wiarę, nie wziął po uwagę niezakwestionowanego ustalenia biegłego, że uszkodzony samochód był jezdny.

W konsekwencji naruszenia ww. przepisów prawa Sąd Rejonowy niezasadnie przyznał powodowi odszkodowanie za czas nieuzasadnionego przestoju uszkodzonego samochodu w zakładzie naprawczym. W ocenie Sądu Okręgowego uzasadniony czas naprawy przedmiotowego auta wynosił 4 dni, czyli czas, który sprowadzał się do czynności stricte naprawczych – 3 dni, jak wskazał biegły oraz jeden dzień na dodatkowe oględziny.

Nie zasługiwały natomiast na uwzględnienie ww. zarzuty ogniskujące wokół stawki czynszu najmu pojazdu zastępczego. Apelujący pominął twierdzenia biegłego, zawarte w opinii uzupełniającej. Sąd Okręgowy podziela opinię biegłego (w tym uzupełniającą) oraz ustalenia Sądu Rejonowego, że na rynku występowały stawki czynszu najmu od 119 zł brutto do 428,30 zł brutto za dobę najmu (91,63 zł netto – 329,79 zł netto). Stawka czynszu najmu stosowana przez powoda (181,00 zł netto) mieściła się zatem w zakresie stawek stosowanych na rynku. Stawka czynszu najmu stosowana przez powoda była zatem stawką rynkową, adekwatną na gruncie niniejszej sprawy, zatem słusznie, że była podstawą ustalenia należnego powodowi odszkodowania.

Mając na uwadze powyższe rozważania, Sąd Okręgowy ustalił, że należne powodowi odszkodowanie powinno stanowić iloczyn 4 dni uzasadnionego czasu najmu pojazdu zastępczego, na co składać się powinien okres czynności stricte naprawczych podejmowanych przez warsztat, oraz rynkowej stawki czynszu najmu stosowanej przez powoda, czyli 181,00 zł netto, co daje 724,00 zł. Bezsporne pozostawało, że pozwany wypłacił już powodowi odszkodowanie w wysokości 390,00 zł, zasadne było zatem wypłacenie odszkodowania w pozostałej wysokości, czyli 334,00 zł (724,00 zł – 390,00 zł = 334,00 zł). Sąd Rejonowy zasądził na rzecz powoda 877,00 zł, powództwo ponad 334,00 zł należało zatem oddalić (877,00 zł – 334,00 zł = 543,00 zł).

W konsekwencji powyższego, Sąd Okręgowy zmienił zaskarżony wyrok w części ponad 543,00 zł i w tym zakresie powództwo oddalił na podstawie art. 386 § 1 k.p.c., o czym orzeczono w pkt I wyroku.

O kosztach procesu przed sądem pierwszej instancji Sąd Okręgowy orzekł na podstawie art. 100 k.p.c. i dokonał ich stosunkowego rozdzielenia. Sąd Okręgowy rozstrzygnął o zasadzie poniesienia kosztów i ustalił, że powód wygrał niniejszą sprawę przed Sądem Rejonowym w 38 % ($334,00 \text{ zł} \times 100 \% / 877,00 \text{ zł} = 38 \%$), zaś pozwany wygrał w 62 % ($100 \% - 38 \%$). Powód powinien zatem ponieść koszty procesu w 62 %, pozwany zaś w 38 %. Sąd Okręgowy na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu, o czym również orzeczono w pkt I wyroku.

W pozostałym zakresie Sąd Okręgowy w pkt II wyroku oddalił apelację jako bezzasadną na mocy art. 385 k.p.c.

O kosztach postępowania apelacyjnego Sąd Okręgowy orzekł w pkt III wyroku na podstawie art. 100 k.p.c. i dokonał ich stosunkowego rozdzielenia. Sąd Okręgowy rozstrzygnął o zasadzie poniesienia kosztów i ustalił, że powód wygrał niniejszą sprawę w postępowaniu apelacyjnym w 38 % ($334,00 \text{ zł} \times 100 \% / 877,00 \text{ zł} = 38 \%$), zaś pozwany wygrał w 62 % ($100 \% - 38 \%$). Powód powinien zatem ponieść koszty postępowania apelacyjnego w 62 %, pozwany zaś w 38 %. Sąd Okręgowy na podstawie art. 108 § 1 k.p.c. pozostawił szczegółowe wyliczenie kosztów procesu referendarzowi sądowemu.

SSO Wiktor Piber SSO Renata Puchalska SSO Monika Skalska